

Kristdemokraternas budget för 2025

- Vänd på slantarna - varje krona
- Språktest för nyanställda i barn- och äldreomsorg
- Staden ska växa långsammare
- Gör Enköpingsvägen tvåfilig igen
- Öppna järnvägsövergången vid Esplanaden

Innehåll

Inledning	3
Kommunstyrelsen	7
Grundskole- och gymnasienämnden	10
Förskolenämnden	12
Social- och arbetsmarknadsnämnden	14
Äldrenämnden	16
Kultur- och fritidsnämnden	18
Stadsmiljö- och trafiknämnden	19
Byggnads- och tillståndsnämnden	21
Koncernen Sundbybergs stadshus AB	22
Resultatbudget	24
Nämndernas ramar	25
Budgetförändringar i korthet	26

Inledning

Stadens uppgift är att prioritera, hantera och lösa gemensamma problem som sträcker sig utanför den enskildes handlingsutrymme. Vi ska se till att våra barn får en god utbildning och att våra äldre får en värdig vård. Gator och parker ska hållas rena och snygga. Vatten och avlopp ska fungera.

Sundbyberg har de senaste åren förändrats som stad. Både när det gäller stadens sammansättning av arbetsgivare och invånare. De senaste tjugo åren har Sundbyberg vuxit med ungefär 20 000 invånare. Från att ha varit en arbetarstad med inslag av sociala problem har Sundbyberg alltmer blivit en stad med tjänstemannayrken och fått en inflyttning som gett staden en socioekonomiskt starkare befolkning. Stadens fördelning av budgeten måste återspegla de behov som finns idag. De ökade kostnaderna för hyror av lokaler gör att lokalförsörjningen hela tiden måste utvärderas.

Sundbyberg måste växa i lagom takt så att vi hinner bygga en hållbar stad med bostäder, service, parker och fritid. Staden har flera utmaningar framför sig; barnfamiljer som väljer att flytta till grannkommuner när man blir tre eller fyra i familjen; företag, både små och stora, som har drabbats av kraftigt ökade kostnader. Kristdemokraterna vill se en stad som växer med förnuft, där människor trivs och där företag vill etablera sig. För det behöver politiken skapa förutsättningar som är långsiktiga och hållbara. Det behövs en politik som gör livet lättare att leva.

Vänd på slantarna

En god ekonomisk hushållning behövs såväl för nuvarande som för kommande generationer. Sundbybergs politiker har ett ansvar för att verksamheten bedrivs hållbart ekonomiskt, ekologiskt och socialt. Morgondagens generation ska inte behöva betala för utgifter som dagens medborgare skapar. I Sundbyberg har detta tyvärr inte varit fallet. Under många år har staden finansierat löpande kostnader med markförsäljningar.

Under de senaste åren har resultaträkningen oftast visat röda siffror fram till näst sista raden, där exploateringsintäkter eller andra försäljningar har gjort siffrorna svarta. När underskotten har ökat ännu mer har man istället höjt utdelningarna från stadens bolag. Stadens medborgare har betalat den kommunala verksamheten, inte bara via skattsedeln utan genom andra avgifter som har höjts. Vatten och avlopp samt avfall har blivit dyrare. Hyrorna i Förvaltaren har stigit. Parkeringsavgifterna har höjts kraftigt.

En ekonomi i balans är nödvändig för att säkerställa välfärden också i framtiden. En kommun som tar ansvar för vår miljö är en kommun som tänker på våra barns framtid. Stadens verksamhet ska bedrivas effektivt. Onödig administration måste tas bort. Verksamheten ska bedrivas på det sätt och av den utförare som gör det bäst. Ibland är det staden själv, men ibland är det ideella organisationer eller privata företag.

Staden bör långsiktigt budgetera för ett överskott på 2% för att kunna möta kommande kriser eller andra oförutsedda utgifter. Tidigare kallades detta för "oförutsedda utgifter" och låg som en separat post under kommunstyrelsen.

För varje år som går får varje nämnd ett påslag för att kompenseras för ökad volym och för ökade kostnader. Kristdemokraterna menar att det behövs en total genomlysning av alla verksamheter. En "omstart" eller en "indexeringsåterställning" måste till där staden går igenom all verksamhet och prövar vilka verksamheter som är nödvändiga. Vi vill att staden gör en sådan genomlysning under 2026 så att vi "nollställer" budgeten inför 2027.

En modern förskola

Trygga familjer ger en förutsättning för ett väl fungerande samhälle. Vår utgångspunkt är därför att familjen så långt som möjligt ska ha makten att utforma den egna vardagen. Stadens uppgift är att ge stöd i detta. Det är också viktigt att betona föräldrarnas ansvar i barnens uppfostran. Genom fungerande familjer kan vi få ett tryggt samhälle.

Under en lång tid har vi sett en utveckling mot allt större barngrupper inom förskolan. Detta är olyckligt inte minst för de yngsta som har svårare att anknyta till många olika personer. Många barn mår också dåligt idag. Vi ser också en tendens att stora förskolor gynnas framför andra omsorgsformer. Det här inskränker mångfalden och begränsar familjens möjlighet att välja utförare.

Föräldrar vill kunna organisera sina liv annorlunda, jämfört med hur man gjorde för några generationer sedan. Flexibla arbetsplatser, distansarbete och andra nya arbetssätt gör också att vi måste modernisera barnomsorgen. Den traditionella stora förskolan med heldagsomsorg kan behöva kompletteras med nya former av pedagogisk verksamhet och omsorg. I begreppet pedagogisk omsorg ryms flera olika typer av verksamheter; dagbarnvårdare, föräldrakooperativ, två- och trefamiljssystem.

Föräldrar ställer också krav på att förskolornas verksamhet verkligen ska vara pedagogisk och inte enbart barnpassning. Förskoleverksamhetens pedagogiska del är viktig för barnens språkutveckling och därför måste vi säkerställa att personalen talar god svenska. Kristdemokraterna vill se språktest vid nyanställningar i barnomsorgen.

Maxtaxans utformning gör att incitamenten att begränsa barnens tid på förskola minskar. Den deltidstaxa som finns i Sundbyberg är dåligt utformad. Mindre tid på förskolan måste tydligt visa sig i en lägre avgift.

Staden ska underlätta för pedagogisk omsorg genom att hjälpa till med lokaler, träffar och stöd till de mindre verksamheterna.

Den öppna förskolan är viktig och ska byggas ut.

En stad för alla åldrar

Alla människor är olika och unika. Men alla människor har andliga, själsliga och fysiska behov. Det är inte politikens uppgift att definiera hur dessa behov ska tillgodoses, men politiken måste vara medveten om människans inneboende behov och skapa förutsättningar för att de i samhällsgemenskapen ska kunna mättas.

Ibland vill politiker tvinga människor att handla enligt speciella mönster. Vi vill istället lyssna på våra medborgare och låta dem själva bestämma över sin vardag. Vi vill att alla ska känna sig hemma i Sundbyberg. Vare sig det gäller barnfamiljer, ensamstående, äldre, skolbarn eller förskolebarn. Med små medel vill vi underlätta för våra medborgare när de vill ta beslut. Exempelvis:

Vi behöver ha bra kollektivtrafik och bilpooler, men samtidigt också möjlighet för medborgare att äga sin bil eller annat forskaffningsmedel. Man ska kunna parkera bilen på rimligt avstånd från hemmet. Kristdemokraterna vill ge möjlighet för dem som bor i lägenhet att ladda sitt laddbara fordon, därför måste staden snarast bygga ut antalet laddstolpar hos förvaltaren och på allmänna gator.

Kristdemokraterna vill ha en blandad bebyggelse och ser gärna att vi har både egna hus, bostadsrätter, hyresrätter och ägarlägenheter. Vi vill öka andelen stora lägenheter i nybyggnationer så att familjer har möjlighet att bo kvar i staden.

Kristdemokraterna ser den kommande fritidschecken som viktig för barn och ungdomar, speciellt de som bor i utsatta områden.

Staden ska växa långsamt

Sundbybergs framtida utveckling brukar ofta beskrivas som en stad som ständigt växer, höga hus, trångt och ont om plats. Vi har inte den visionen om Sundbyberg. Vi menar att Sundbyberg måste växa hållbart. Det är inget självändamål att vara Sveriges snabbast växande kommun.

I takt med att staden växer blir det allt svårare att få plats för allt som krävs för att våra medborgare ska få tillgång till service, grönområden, kommunikationer och annat. Vi menar att stadens planering måste gå in i en ny fas, där varje exploatering måste bli mer genomtänkt. Det är till exempel inte realistiskt att förbjuda alla bilar och hänvisa till cykling eller kollektiva transporter. Vi kan heller inte bygga nya hus på alla tillgängliga ytor. Vi måste få plats med både barnomsorg, äldreboenden, parkeringsplatser, gång- och cykelbanor, friluftsliv, skolor, mindre förskolor och så vidare.

Kristdemokraterna vill minska antalet exploateringsprojekt i Sundbyberg. Staden klarar inte av att växa för snabbt. Det finns också andra typer av stadsutvecklingsprojekt som tar tid och medel i anspråk som inte är genomtänkta och nödvändiga. Vi anser att staden inte ska lägga mer pengar på att planera för storskalig bebyggelse i "Madendalen" och vi föreslår därför att planerna på 15000 nya bostäder skrotas. Detsamma gäller planerna för utbyggnad i Milot. Genom att

begränsa antalet projekt i staden så minskar vi kostnaderna för projektering.

I centrala Sundbyberg har det stora projektet med att gräva ner järnvägen planerats i decennier. Kristdemokraterna har accepterat att staden förtätas i samband med detta, men det får inte betyda att staden ska betala för nedgrävningen.

Investeringsbehoven i både Förvaltaren och i SAVAB är stora och stadens medel ska inte bekosta regionens behov av infrastruktur.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens uppgift är att leda, samordna och sköta kommunens angelägenheter, utveckling och ekonomi. Under kommunstyrelsens ansvar ligger även översikts- och detaljplanering, exploateringsfrågor, näringsliv, kommunikation, arbetsgivarpolitik, ekonomi, miljösamordning samt utveckling av folkhälsan och den lokala demokratin.

Ekonomi

God kommunal ekonomi är en förutsättning för en väl fungerande kommun. Ett väl fungerande näringsliv och fler personer i arbete skapar de skatteintäkter som krävs för en fungerande välfärd. Det viktiga är inte vem som bedriver verksamheten, utan vilket resultat det blir jämfört med nedlagd kostnad. All verksamhet i Sundbyberg är beroende av ansvarsfullt skötta offentliga finanser. För att långsiktigt säkra välfärd och service är det avgörande att uppnå en budget i balans. Alla nämnder och bolag behöver bidra till en hållbar kostnadsutveckling genom kontinuerlig analys och uppföljning för att hitta kostnadseffektiva lösningar, exempelvis genom ökad digitalisering. Kommunalt finansierad verksamhet ska utföras både av enskilda, ideella organisationer och av staden själv för att få högsta kvalitet. Olika upphandlingssystem ska användas. Andelen ofrivilliga heltids- och deltidsanställningar ska minska.

Sundbybergs ekonomi ska vara i balans och medborgarna ska få bästa möjliga service och kvalitet för skatteintäkterna. Staden ska långsiktigt ha ett överskott om 2 % årligen, räknat före eventuella försäljningar av tomträtter eller mark eller utdelningar från stadens bolag. Staden ska göra en omstart eller en nollställning av nämndernas budgetramar där vi går igenom all verksamhet och prövar vilka verksamheter som är nödvändiga. Vi vill att staden gör en sådan genomlysning under 2026 så att vi "nollställer" budgeten inför 2027.

Den nya förvaltningsorganisationen som införts ger möjlighet till minskade kostnader för politisk administration. Den politiska organisationen och administrationen ska slimmas och bli mer kostnadseffektiv.

Trygghet

Vi vill öka tryggheten i Sundbyberg. Grundtanken är att inkludera nya aktörer och bättre samordna det befintliga arbetet.

För att möjliggöra detta vill vi bland annat etablera ett trygghetscentrum i Hallonbergens centrum, för att underlätta medborgarkontakt med trygghetsaktörer såsom polis, nattvandrare, grannsamverkan, väktare, fältsekreterare, avhopparjourer med flera. Vi vill föra en dialog med polisen kring ökad synlighet i stadsrummet och närmare samarbete med stadens skolor. Vårt mål med en blandad stad med både barnfamiljer, äldre och ensamhushåll leder till att det finns rörelse på gator och torg i staden under dygnets alla timmar. Vi vill ha förstärkt kameraövervakning i

brottsutsatta områden. Det uppsökande arbetet med unga på glid för att förebygga utanförskap och minska otryggheten är viktigt. Vi vill anlita fler ordningsvakter och vaktare som ska verka i samråd med polisen för att bidra till ökad trygghet. Samtidigt vill vi se fler patrullerande väktarbilar. Otrygghet ska kunna rapporteras i stadens app för felanmälningar.

Övergripande exploatering i staden

Vi vill ha en ny inriktning på exploateringspolitiken i Sundbyberg. Varje exploatering måste bli mer genomtänkt och realistisk. Vi måste få plats med både äldreboenden, mellanboenden, parkeringsplatser, gång- och cykelbanor, friluftsliv, skolor, mindre förskolor och så vidare. Alla stadsdelar ska ha likvärdig tillgång till vår kommunala service.

Sundbybergs stadsmiljö ska präglas av kvartersstruktur med varierande hushöjd, hög arkitektonisk kvalitet, hållbara byggmaterial och fler gröna inslag samt en levande stadskärna. När vi bygger nytt ska det göras estetiskt och i någon av de klassiska stilarna i enlighet med "Upplands Väsby-modellen." Vi måste också se till att vi får fler större lägenheter. Exploatering ska i första hand ske på redan hårdgjorda ytor.

Vi vill se blandade boendeformer i alla stadsdelar, inklusive bostadsrätter, äganderätter, radhus och hyresrätter såväl som hyrköplösningar och kollektiva bostadslösningar. Ombildning kan tillåtas i stadsdelar där hyresrätten dominerar. Vi anser att nuvarande mobilitetsplan bör göras om. Förskolor ska som regel förläggas i bottenplan på bostadshus. Paviljonglösningar ska fasas ut.

Under året ska följande uppdrag prioriteras:

- Oförändrad skatt nästa år och långsiktigt lägre skatt
- Säkerställ 2% överskott inför budgetprocessen 2027
- Uppdra åt sektorn för ledning och samordning att inför 2027 nollställa budgeten så att varje verksamhet behovsprövas.
- Komplettera riktlinjerna för bostadsförsörjningen med tillägget att 15 procent av lägenheterna i nybyggnadsprojekten ska vara större lägenheter med minst 4 rum och kök om minst 100 kvm och att 10 procent av lägenheterna ska vara minst 5 rum och kök om minst 110 kvm.
- Utveckla stadens modell för kommunala tjänstegarantier i flera av kommunens verksamheter.
- Skapa ett kontaktcenter i staden med ansvar för all kommunikation, från tillståndsfrågor till felanmälningar och nyetableringar.
- Inrätta ett trygghetscentrum i Hallonbergen där bland andra polis, ordningsvakter, nattvandrare, grannsamverkan, socialtjänst, räddningstjänst och avhoppjour kan samordna sitt trygghetsskapande arbete och ha kontakt med medborgare.
- Inventera vilka fastigheter staden ska äga och vilka vi ska hyra och vilka som kan samutnyttjas mellan olika verksamheter. Där bör ingå t.ex Gräddö och Lilla Alby säteri.
- Byggprojekt, parker och andra visuella förändringar måste förankras bättre bland våra medborgare. En gestaltningspolicy ska tas fram av en kommitté

bestående av både politiker och tjänstemän.

- Otrygghet ska kunna rapporteras i stadens app för felanmälningar.

Grundskole- och gymnasienämnden

Grundskole- och gymnasienämnden ansvarar för grundskola, förskoleklass och skolbarnomsorg, gymnasieskola och gymnasiesärskola. Nämnden ger också tillstånd till och utövar tillsyn av enskild skolbarnomsorg och förskoleklass och lämnar bidrag till deras verksamhet.

Skolans uppgift är att ge varje elev så goda förutsättningar som möjligt att nå sin fulla potential. Skolan har också ett fostrande uppdrag liksom en uppgift att stärka varje elevs självkänsla. Lärarnas arbetstid ska ha fokus på mer undervisningstid – det administrativa arbetet skall minska. Prioritera duktiga lärare och bra studiemiljö framför dyra lokaler.

I allt för många klassrum är det alltför dålig studiero för att eleverna ska kunna tillgodogöra sig undervisningen optimalt. Stadens skolor måste därför bli tydligare när det gäller ordningsregler. Vi anser att störande mobiler ska samlas in vid dagens början och att skolorna ska tillämpa kvarsittning och avstängning i den mån skollagen tillåter detta. Den som medvetet förstör skolmiljön, exempelvis genom klotter, ska medverka till att återställa skadan

Mobbning förekommer vilket för en del elever leder till men för livet. Staden ska ha nolltolerans mot mobbning. Vi ser också hur många elever som är i behov av olika typer av stöd inte får hjälp i tid och inte sällan "faller mellan stolarna".

Sundbybergs skolor ska som regel använda ett ansvarskontrakt mellan skolpersonal, elever och föräldrar. Syftet är att förbättra arbetsmiljön för personalen såväl som för eleverna. Kontraktet ska förankras i läroplanens värdegrunds- och kunskapsuppdrag. Tillåt skolavslutningar i kyrkan.

Ingen ska lämna högstadiet utan gymnasiebehörighet. För att stärka måluppfyllelsen i varje årskurs ska lovskola erbjudas för elever som inte uppnått kunskapsmålen i kärnämnen. Läxläsning ska vara möjlig såväl på skolan efter skoltid som under tiden på fritidshem. Sommarskola ska erbjudas till elever som inte har uppnått målen i kärnämnen.

Tryggheten och arbetsron i skolan ska förbättras. En central aktivitet är att fortsätta stadens forskningsbaserade och lokalt anpassade antimobbningsarbete med fokus på rastvaktsystem, ordningsregler och snabb kontakt med föräldrar. Den mobbade ska aldrig behöva byta skola mot sin vilja.

Aktivt skolval ska finnas i hela Sundbyberg. Det innebär att elever inte tilldelas en skolplats automatiskt, utan måste föras med information för att kunna genomföra ett medvetet val. Familjer med särskilda behov ska få det stöd de behöver i sitt val.

Gymnasieskolan ska ge en stabil grund inför vuxenlivet såväl för den som planerar att studera vidare som den som vill gå ut direkt på arbetsmarknaden. Möjligheten att studera är dock inget som ska vara begränsat till ett visst åldersspann. Möjligheten att komplettera sina studier ska finnas under hela livet. Gymnasiesärskolans uppdrag är att se till att eleverna, utifrån sina förutsättningar, får samma rätt till utbildning och lärande som andra elever.

Idag ser vi hur alltför många elever inte slutför sina gymnasiestudier, särskilt gäller detta elever som börjar på något av de individuella programmen inklusive språkintröduktion. Det är också många som upplever att de valt fel program och därför byter till ett annat vilket ofta innebär att gymnasietiden förlängs. Det finns även problem med att för många elever väljer program och inriktningar inom områden där det är svårt att få jobb. Elever i gymnasieskolan ska ges möjlighet att läsa högskolekurser.

Idag är kostnaden för lokaler en allt växande del av skolpengen. Det är viktigt att det finns ändamålsenliga lokaler, men det är inte avgörande för att en elev ska lyckas i skolan. Barn och ungdomar bryr sig inte om de fullgör sin skolgång i ett "Guldhus" eller i enklare lokaler. Vad som är avgörande är att det finns duktiga pedagoger och lugn och ordning bland eleverna.

Duvboskolan ska byggas ut.

Under året ska följande uppdrag prioriteras:

- Utveckla föräldrarnas engagemang i skolan genom t ex "ansvarskontrakt" mellan elev, föräldrar och personal
- Aktivt skolval ska tillämpas oavsett om man söker till en fristående eller en kommunal skola. Familjer med särskilda behov ska få det stöd de behöver för att göra ett aktivt skolval.
- Elever som inte uppnått målen i kärnämnen ska erbjudas sommarskola.
- 24-timmarsgaranti till elevhälsan genom en kostnadsfri plattform för digitala vårdbesök, exempelvis Allbry
- Staden ska använda sig av fler verktyg för att få en bättre arbetsmiljö utifrån värdegrunden i skolan, som mentorskap, samarbete med civilsamhället etc.
- Regeringens satsning på skolsociala team ska implementeras i stadens skolor.
- Prioritera duktiga lärare och bra studiemiljö framför dyra lokaler.
- Staden ska ta fram regler för maximal skärmtid på fritids
- Tik Tok samt Snapchat ska spärras på det kommunala wi-fi nätet
- Skolpersonal ska fortbildas kring neuropsykiatriska diagnoser

Förskolenämnden

Förskolenämnden ansvarar för förskola, pedagogisk omsorg och öppen förskola för barn i åldrarna ett till fem år. Nämnden ger också tillstånd och bidrag till enskild förskoleverksamhet och utövar tillsyn av den.

Det är i mötet med andra människor vi formas som personer. Barnomsorg och förskola ska vara ett stöd för familjerna i deras ansvar för barnens fostran, utveckling och lärande. En god och stimulerande omsorg möjliggör för föräldrarna att arbeta, studera eller söka jobb men har också ett pedagogiskt uppdrag där barnen förbereds inför skolan.

Barns och familjers behov ska vara utgångspunkten för barnomsorg och förskola där respekt för barnet, barnets föräldrar, barnets kulturella och religiösa identitet och språk är grundläggande. Barnomsorg och förskola har också en särskild uppgift att fylla för barn som kommer från familjer som av olika skäl har svårt att tillgodose barnets behov.

Miljöerna kring Sundbybergs förskolor är viktiga. Förskolorna i staden ska upplevas som småskaliga, med gröna gårdar och pedagogiska utemiljöer. Det har en hög prioritet vid nybyggnation av förskolor. Därtill ska arbetet för att minska gifter och kemikalier på förskolorna fortsätta. Vid planerandet av nya förskolor ska vi satsa på mindre enheter.

De stora barngrupperna i förskolan är olyckliga, inte minst för de yngsta som har svårare att anknyta till många olika personer. Målet är att förskolegrupperna i årsgenomsnitt ska omfatta max 15 barn och max 5 barn per pedagog. Vi ser också en tendens att förskolan gynnas framför andra omsorgsformer vilket inskränker mångfalden och begränsar familjernas möjlighet att välja utförare. Vi ska prioritera mindre grupper och högre personaltäthet framför dyra lokaler. Minska förskolepersonalens administrativa och dokumenterande arbetsuppgifter – ge större utrymme för personalen att prioritera tid med barnen.

Pedagogisk omsorg kan dock användas för en mängd andra olika barnomsorgsformer. Staden kan fungera som ett nav i detta arbete där vi ser till att familjerna erbjuds pedagogisk verksamhet genom att erbjuda samutnyttjande av lokaler, utveckla den öppna förskolans arbete, vikariepool för dagbarnvårdare, träffar och pedagogiskt stöd till de mindre verksamheterna. Vi vill aktivt underlätta för fler familjedaghem att etableras och möjlighet till plats i familjedaghem ska aktivt erbjudas alla familjer.

Den öppna förskolan är en viktig länk för de föräldrar som väljer att själva ge pedagogisk omsorg till sina barn. Staden ska därför utöka den öppna förskolan så att den finns i alla stadsdelar med generösa öppettider. Där ska det finnas utbildade pedagoger som kan erbjuda pedagogisk verksamhet i grupp.

Förskolan är för många den enda plats där man får höra det svenska språket. Idag har alltför många förskolor anställd personal som talar det svenska språket dåligt. Den som söker en tjänst inom barnomsorg och förskola i Sundbyberg ska därför först genomföra ett språktest där svenskakunskaperna provas. Detta har genomförts i Botkyrka och sedermera i många andra kommuner med gott resultat.

Under året ska följande uppdrag prioriteras:

- Den som söker en tjänst inom barnomsorg och förskola i Sundbybergs Stad ska först genomföra ett språktest där svenskakunskaperna provas.
- Barngruppernas storlek i förskolan ska minska genom att vistelsetiden för föräldralediga och arbetslösa återställs till de nivåer som gällde 2021.
- Samutnyttja öppna förskolans verksamhet med Träffpunkternas lokaler.
- Underlätta för fler familjedaghem att etableras och möjlighet till plats i familjedaghem ska aktivt erbjudas alla familjer.
- Ökat anslag till mindre barngrupper och fler pedagoger.
- Utred möjligheterna att slå ihop Nattis med Solna.
- Justera deltidstaxan så att den bättre avspeglar utnyttjad tid
- Staden ska ta fram regler för maximal skärmtid i förskolan.

Social- och arbetsmarknadsnämnden

Social- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för socialtjänst inom individ- och familjeomsorg. I social- och arbetsmarknadsnämndens ansvarsområde ingår även vuxenutbildning, utbildning i svenska för invandrare (sfi), flyktingmottagande, arbetsmarknadsinsatser samt uppsökande verksamhet kopplat till ungdomar under 20 år som saknar sysselsättning.

Gemensamt för oss människor är att vi är sociala varelser med behov av små, naturliga gemenskaper. Därför bör i normalfallet familjen och andra anhöriga ges en central plats i det stöd som ges. Insatserna ska stödja när det brister och stimulera de positiva krafter som finns hos varje person - det personliga ansvaret ska alltid beaktas.

Runt vart femte barn i Sverige lever exempelvis i förhållanden där båda eller någon förälder har ett riskbruk eller missbruk av alkohol. Även i Sundbyberg finns det många människor som lever i olika typer av utsatthet, särskilt sårbara är barn i otrygga hem. Alltför många ungdomar har själva destruktiva dryckes- och drogvanor.

En vital samhällsgemenskap innebär att medborgarna känner delaktighet och tar ansvar inte bara för de närmaste utan för hela samhället. Denna känsla av delaktighet, tillit och ansvarstagande är avgörande för ett gott samhälle. Den är dessutom en god grund för en fungerande integration. Om integrationen däremot misslyckas är det i sig ett hot mot samhällsgemenskapen. Här ställs krav på oss som bor här sedan länge att vara öppna och inkluderande men också på dem som kommer hit att anstränga sig att bli en del av sitt nya land och acceptera de grundläggande värderingar vårt land vilar på. Att bygga upp parallellsamhällen får inte vara ett alternativ.

Att de som kommer hit snabbt lär sig språket och kommer i egen försörjning är avgörande. Integrationen börjar från dag ett och därför ska både svenskundervisning och sysselsättning ingå även för asylsökande. Etablera ett nära samarbete med näringslivet för att kunna erbjuda praktikplatser.

Offentlig, ideell och privat verksamhet ska komplettera varandra. Sociala insatser ska präglas av respekt för den personliga integriteten och ge förutsättningar för inflytande och delaktighet för såväl vuxna som barn. Barns rätt till en trygg uppväxtmiljö är grundläggande. Stöd kvinno-, mans- och brottsofferjouren.

Det sociala arbetet ska ha fokus på att förebygga och hjälpa personer att inte hamna i ett beroende av försörjningsstöd. Det handlar också om samverkan med försäkringskassa och arbetsförmedling för att minska antalet personer med ekonomiskt försörjningsstöd så att de ska kunna gå till egen försörjning. Staden och regionen ska vara en förebild när det gäller att anställa personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Utveckla modellen med motprestation för bidrag för att inkludera fler, med självförsörjning som uttalat mål.

Arbetet med att erbjuda SFI till föräldralediga och införandet av Rinkebymodellen ska fortsätta. Integration tar tid och de statsbidrag för ändamålet som staden får del av ska hanteras långsiktigt och ansvarsfullt inom nämnden.

Sundbyberg ska samarbeta med föreningslivet och näringslivet för att snabbt introducera svenska språket och korta vägen till arbete. Stadens mottagningscenter har visat goda resultat och ska vidareutvecklas.

Förbättra det uppsökande arbetet med unga på glid för att förebygga utanförskap och minska otryggheten. Socialtjänsten ska i större utsträckning arbeta aktivt med unga som uttryckt en önskan om att lämna kriminella strukturer, exempelvis genom samordning och information kring polisens avhopparjour. Staden ska erbjuda skydd till våldsutsatta personer. Riktad satsning på stadens arbete mot gängkriminalitet, där särskilt fokus ska vara på områden där utanförskapet är stort. För att nå detta vill vi etablera ett trygghetscentrum i HBC, för att underlätta medborgarkontakt med trygghetsaktörer såsom polis, nattvandrare, grannsamverkan, väktare, fältsekreterare, avhopparjourer med flera. Staden ska ha en väl upparbetad kontakt med polisen för att tillsammans kunna motverka organiserad brottslighet.

Under året ska följande uppdrag prioriteras:

- Föräldrastödsprogram ska utvecklas och erbjudas minst två gånger till blivande föräldrar och föräldrar under barnets uppväxttid. Detta ska även finnas tillgängligt sommartid.
- Familjerådgivningen ska vara gratis och informeras om ytterligare.
- Återinför möjligheten för individer att välja privata utförare av vuxenutbildning.
- Staden ska ha som princip "jobb från dag 1" för de som ansöker om försörjningsstöd.
- Staden ska erbjuda hemmasittare möjlighet till en plats för att studera i form av ett närvaroteam.

Äldrenämnden

Äldrenämnden ansvarar för insatser enligt socialtjänstlagen för personer över 66 år. Det rör exempelvis hemtjänst och trygghetslarm. Men även dagverksamhet och korttidsboende för personer över 66 år. Nämnden ansvarar även för färdtjänst.

Alla medborgare ska kunna åldras i trygghet och med värdighet. Det innebär att service, vård och omsorg ska vara tillgänglig och ges utifrån en helhetssyn på den enskilde med hänsyn till själsliga, andliga och materiella behov. Äldreomsorgen ska vara väl utbyggd med hemtjänst och hemsjukvård, olika former av dagverksamhet samt ett varierat utbud av boendeformer. Värna valfriheten och äldres egenmakt. Äldre ska kunna välja äldreboende och hemtjänstutförare.

Människovärdet påverkas inte av åldern eller den egna förmågan. Äldreomsorgen ska därför präglas av trygghet, värdighet och delaktighet. Vår utgångspunkt är att varje person bäst känner sina egna behov och att möjligheten till inflytande och valfrihet därför ska vara stort. Närhet och gemenskap är grundläggande mänskliga behov, något som det offentliga inte fullt ut kan tillfredsställa. Av denna anledning måste äldreomsorgen måna om goda relationer med anhöriga och ett gott samarbete med exempelvis anhöriga, föreningar, församlingar och andra ideella krafter.

Äldreboenden ska erbjuda musik, rörelse, utevistelser och naturupplevelser. Maten är för många en höjdpunkt i vardagen och ska därför ges hög prioritet. Vi vill att äldre och barn ska erbjudas fler gemensamma aktiviteter, exempelvis måltider. De olika verksamheterna ska så långt som möjligt anpassas för att möta varje persons behov (vad gäller intressen, språk, livsåskådning och vårdbehov exempelvis genom profileringar och temaboenden.)

Ensamhet och passivitet bland äldre är ett problem. Träffpunkterna är omtyckta mötesplatser. Föreningslivet ska erbjudas att driva dessa. Vi vill att Träffpunkterna också skulle kunna dela lokaler med Öppen förskola. På så sätt sparar vi dyra lokalhyror men skapar också fler mötesplatser mellan barn och äldre. Vi ska fortsätta skapa möjligheter för frivilliga sociala insatser för äldre och för att fler volontärer ska engagera sig i våra verksamheter. Musikpedagogtjänsten ska få vara kvar.

Boendet är centralt för alla. Behoven varierar över tid, och tillgängliga bostäder med möjlighet till gemenskap är något många efterfrågar, så kallade Trygghetsboenden med möjlighet till gemenskap och viss tillgång till personal. Kristdemokraterna vill också ha mellanboenden för äldre som inte är så dåliga att man behöver bo på särskilt boende. Dessa ska kunna sökas från 70 års ålder.

Hemtjänstens insatser ska genomsyras av kontinuitet, ett gott bemötande och flexibilitet. Så långt som möjligt ska våra äldre kunna påverka när och hur insatserna ska genomföras. De som är i behov ska ha rätt att välja äldreboende och hemtjänstutförare. Kristdemokraterna vill se en högre kontinuitet i äldreomsorgen. Äldre ska känna sig trygga med personalen och kunna känna igen dem. Det ska inte vara möjligt att äldre får besök av flera olika personer.

De som arbetar på våra äldreboenden ska kunna kommunicera på det språk våra boende talar. Den som söker en tjänst inom äldreomsorg i Sundbyberg ska därför först genomföra ett språktest där svenskakunskaperna provas. Detta har genomförts i Botkyrka och sedermera i många andra kommuner med gott resultat.

Under året ska följande uppdrag prioriteras:

- Den som söker en tjänst inom äldreomsorg i Sundbybergs Stad ska först genomföra ett språktest där svenskakunskaperna provas.
- Valfrihet för äldre avseende hemsänd mat, som tidigare inte ingått i valfrihetssystem ska införas.
- Utred kontinuitetsbonus i ersättningssystemet i hemtjänsten.
- Arbeta för att avtal med föreningslivet träffas om att driva stadens träffpunkter.
- Samutnyttja träffpunkternas lokaler med den öppna förskolan.
- Undersök möjligheten till fler projekt som syftar till att äldre och barn möts.
- Wi-Fi ska finnas på alla äldreboenden så att våra äldre kan upprätthålla elektronisk kontakt med släkt och vänner.
- Själsätt projekt som syftar till att äldre kan delta i idrottsverksamhet.

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för den kommunala kultur-, biblioteks- och fritidsverksamheten.

Kulturen hjälper människan att växa och utvecklas. Idrott, motion och friluftsliv stärker människors välmående och lägger grunden för en bättre hälsa. Kultur- och fritidsnämndens verksamhet ska komma många invånare till del, men ha ett särskilt fokus på barn och unga. Arbetet ska ske i nära dialog med Sundbybergs föreningsliv. Kultur- och fritidsverksamhet ska så långt möjligt drivas inom ramen för civilsamhället, det vill säga bland annat studieförbunden, föreningar, kyrkor och ideella organisationer.

Ett problem är att såväl ideellt engagemang som deltagande i kulturaktiviteter är ojämnt fördelat bland medborgarna. Många är engagerade i Sundbyberg samtidigt som en del står helt utanför det organiserade civilsamhället, personer som i större utsträckning även är arbetslösa. Vi vill därför satsa speciellt på att personer som lever i utanförskap får delta i kultur- och fritidsaktiviteter i större utsträckning.

När staden växer behövs ökade kultur- och fritidsmöjligheter, och lokaler som möjliggör detta. Många satsningar kan i högre utsträckning ske tillsammans med externa aktörer eller närliggande kommuner, eller genom en tydligare arbetsdelning inom Stockholmsregionen. Föreningar och andra externa aktörer ska ges större utrymme att själva driva anläggningar. Utnyttja sponsring och reklam i högre grad. Utveckla spontanidrotten i alla stadsdelar samt motionsspåren.

Stadens ekonomiska stöd till organisationer ska göras mer lättbegripligt, förutsägbart och kostnadseffektivt. I fler fall bör kommunen överväga mer långsiktiga partnerskap, snarare än kortsiktiga bidrag.

Sundbyberg ska ha väl utvecklade bibliotek.

Fritidsverksamheten ska främst vara inriktad på barn och ungdomar. Den ska riktas lika både mot flickor och mot pojkar. Bidrag till föreningar ska ges enligt ett enkelt regelverk som inte inbjuder till missbruk.

Under året ska följande uppdrag prioriteras:

- Informera om det nya fritidskortet till barn och unga
- Utred en musik- och kulturskolepeng för att öka utbudet av musik- och kulturskola för våra ungdomar.
- Undersök möjligheten att göra den konst som staden förvarar i magasin och i mötesrum på stadshuset tillgänglig för fler invånare i Sundbyberg.
- Genomför en översyn av stadens bidrag till föreningslivet för att minska antalet bidragsformer och skapa enhetlighet inom ansökningsförfarandet.
- Utöka öppettiderna för ishallen vår och höst.

Stadsmiljö- och trafiknämnden

Stadsmiljö- och trafiknämnden ansvarar för kommunövergripande frågor som rör stadens fysiska miljö, till exempel trafikplanering och att utveckla och hålla rent grönområden.

Vi vill att Enköpingsvägen återigen blir tvåfilig. Styrets experiment på Enköpingsvägen är ett av de sämsta politiska beslut som tagits i Sundbyberg under senare år. Flera allvarliga olyckor, bussfiler som inte nyttjas och mycket långa köer som skapar missämja är några av konsekvenserna av detta beslut. Utöver det ökar trafiken inne i stadsdelarna och gör elevernas väg till skolorna farligare än innan. Kristdemokraterna anser att inget gott har kommit av att göra Enköpingsvägen enfilig och därför vill vi påbörja en återställning till tvåfilig väg.

När stadens invånare blir fler får vi fler utmaningar med gemensamma investeringar i skolor, förskolor, äldreboenden och modern infrastruktur. Människors livskvalitet är inte bara det egna boendet. Det handlar också om kommunikationer, parker, natur, kommunal service och trygga centrum.

Vi ska ha fler gröna inslag i stadsmiljön. Nedskräpningen på gatorna ska minska. Möjligheten till källsortering ska öka. Stadens parker och grönområden ska hålla hög kvalitet och vara tillgängliga för alla. Kymlinge ska göras mer tillgängligt. I Sundbyberg ska man kunna förflytta sig smidigt, snabbt och klimatsmart. Gång- och cykeltrafiken i staden ska separeras för att öka säkerheten. Trafikljus ska trimmas för att minska köbildning och väntetider för alla trafikslag. Vi ska bygga ett Sundbyberg som håller ihop. Bevara parker och grönområden i hela Sundbyberg.

Vissa huvudgator måste vi anpassa för den höga belastning som vi har på vägnätet. Vi måste framför allt se till att vi får god framkomlighet på de huvudgator som binder ihop kommunen. Här har Ursviksvägen en viktig roll.

Kristdemokraterna vill omarbeta stadens mobilitetsprogram, då vi anser att nuvarande parkeringsnorm i nybyggnation är för låg. Bil- och båtägare i Sundbyberg ska ges bättre möjlighet att välja utsläppsfria drivmedel. Vi måste se till att det finns laddstolpar i tillräcklig omfattning i alla stadens stadsdelar. Även bilpooler ska uppmuntras.

För dem som är beroende av bil måste staden se till att antalet parkeringsplatser är tillräckligt för att möta det behov som finns. I Ursvik måste staden komplettera med fler boendeparkeringsplatser då det sent på kvällen är omöjligt att hitta parkeringsplats i vissa delar. I centrala Sundbyberg ska vi bevara de parkeringsplatser som finns.

Under året ska följande uppdrag prioriteras:

- Gör Enköpingsvägen tvåfilig igen
- Initiera en ny mobilitetsplan som inte är så bilfientlig.
- Inrätta ett naturreservat på Rissne ängar.
- Gör servicedagarna mer flexibla
- Tillskapa fler boendeparkeringsplatser i Stora Ursvik.
- Inför nya normer för parkering i nyproduktion så att de överensstämmer med efterfrågan.
- Differentiera boendeparkeringstaxan.
- Boende- och besöksparkeringsavgifterna ska sänkas.
- Verka för att fler laddstolpar byggs.
- Separera gående och cyklister samt optimera trafiksinaler.
- Inför en central kommunkoncernövergripande IT-avdelning, under Sundbyberg stadshus AB.
- Utred hur en större del av stadens tekniska verksamhet kan bedrivas av andra aktörer.
- Återöppna upp järnvägsövergången vid Esplanaden för biltrafik så länge som nedgrävningen inte har satt igång på allvar.

Byggnads- och tillståndsnämnden

Byggnads- och tillståndsnämnden ansvarar för att fullgöra kommunens tillsyns- och myndighetsuppgifter inom plan- och byggnadsväsendet och miljöområdet.

Myndighetsutövningen ska vara effektiv, professionell och rättssäker. Information om gällande regler ska vara tydlig och beslut ska vara korrekta. På så sätt omprövas färre ärenden.

Stadens kommunikation i tillståndsärenden ska vara korrekt med ett trevligt och effektivt bemötande.

Vi föreslår att nämnden läggs ned och att frågorna i stället flyttas till ett utskott under kommunstyrelsen och/eller annan nämnd, med syfte att effektivisera stadens politiska verksamhet. Centralt är att verksamheten ska vara självfinansierande och att tydliga garantier ges i alla ansökningsförfaranden. Vid försening från stadens sida ska ansökningsavgiften skrivas ned till 0 kronor.

Under året ska följande uppdrag prioriteras:

- Flytta ansvarsområdena som idag ligger under byggnads- och tillståndsnämnden till kommunstyrelsen och/eller annan nämnd.
- Tydliga tjänstegarantier ska finnas.
- Sänk bygglovstaxorna

Koncernen Sundbybergs stadshus AB

Sundbybergs stadshus AB är moderbolag i Sundbybergs stads helägda bolagskoncern. Bolaget äger och förvaltar aktier i bolag som indirekt ägs av Sundbybergs stad. Moderbolaget har den sammanhållande och samordnande funktionen för dotterbolaget i koncernen. Bolaget svarar för bolagskoncernens övergripande utveckling och strategiska planering samt ansvarar för styrning, kontroll och uppföljning av dotterbolagens verksamhet utifrån kommunfullmäktiges uppdrag.

Kristdemokraterna vill att människor ska få mer att säga till om i sin egen vardag. Med en större variation bland stadens boendelösningar blir det enklare för invånarna att hitta ett hem som passar just dem. Vi tror på blandade boendeformer i alla stadsdelar.

Förvaltaren ska förbättra servicen till sina hyresgäster. Byggnaderna ska systematiskt energieffektiviseras. I samband med renoveringar ska hyresgäster fortsatt ges möjlighet att ta ställning till olika nivåer, för att på så sätt lättare kunna förutspå sin framtida hyreskostnad.

Förvaltaren har ett särskilt ansvar att tillhandahålla stadens verksamheter i de lägenheter som krävs för sociala ändamål. Bolaget ska även ta ett aktivt ansvar för tryggheten i sina bostadsområden.

Många av koncernens lokaler har ett stort renoveringsbehov. Detta är särskilt akut för förskolelokaler i Hallonbergen och Rissne. Lokalfastigheter i Sundbyberg AB ska därför ta fram en underhållsplan som tydligt löser problemet och ger långsiktig kostnadseffektivitet för lokalbeståndet. Antalet solceller på stadens byggnader ska öka.

Digitaliseringen är avgörande både idag och i framtiden. Sundbybergs Stadsnätbolag AB ombesörjer en öppen digital infrastruktur. Stadsnätbolaget används inte optimalt idag och dess framtida roll måste därför utvärderas. Kommunkoncernen är väsentlig för att implementera Agenda 2030 och uppnå av staden beslutade miljö- och klimatmål. Norrenergi AB och Söderhalls Renhållningsverk AB (SÖRAB) är centrala aktörer i omställningen till ett klimatneutralt Sundbyberg.

Sundbyberg Avfall och Vatten AB (SAVAB) spelar huvudrollen i arbetet för att minska den totala avfallsmängden i staden. SAVAB ska fortsätta verka för att alla boende ska ha möjlighet att sortera ut sitt matavfall, och öka den andel av insamlat matavfall som komposteras. Bolagets perspektiv behöver tidigt finnas med i alla planprocesser.

Under året ska följande uppdrag prioriteras:

- Koncernens byggnader ska systematiskt energieffektiviseras.
- Sätt upp trygghetskameror i förvaltarens garage som är brottsutsatta.
- Uppdatera ägardirektiven för förvaltaren för att möjliggöra ombildning, i områden där hyresrätten dominerar.
- Förvaltaren ska lägga större fokus på en mångfald av boendeformer i alla stadsdelar, exempelvis bostadsrätter, äganderätter, radhus och hyresrätter såväl som hyrköplösningar och kollektiva boendeformer.
- Förvaltaren ska ta fram en modell för prissättning och underhåll av parkeringsplatser i sina garage, exempelvis genom indexering.
- Förvaltaren ska inrätta fler laddstolpar på sina garageplatser för elbilar, eventuellt med hjälp av externa parter.
- Savab ska stärka tillgången till sina flexibla återvinningstjänster ReTuren, mobil ÅVC och returkassen samt utveckla hushållsinformationen om tjänsterna.
- Savab ska via taxor och andra relevanta verktyg öka incitamenten för stadens invånare att minska sin totala mängd avfall.
- Utred Stadsnätbolagets framtida roll i digitaliseringsprocessen i Sundbyberg.

Resultatbudget

Budgeterad resultatbudget (mnkr)

	Budget 2024	Prognos 2024, T2	Budget 2025 S+C+MP+V	Budget 2025 KD
Verksamhetens intäkter*	491,1	592,2	505,8	505,8
Verksamhetens kostnader	-3 339,3	-3 402,1	3 460,6	3 455,1
Avskrivningar	-187,6	-292,1	-295,7	295,7
Verksamhetens nettokostnader	-3 035,8	-3 102,0	-3 250,5	-3 245,1
Skatteintäkter	3 393,2	3 402,4	3 584,1	3 584,1
Generella statsbidrag och utjämning	-275,3	-214,1	-334,9	-334,9
Finansiella intäkter	38,9	27,2	63,0	63,0
-varav utdelning	30,3	9,0	53,0	53,0
Finansiella kostnader	-120,8	-89,5	-61,6	61,6
Resultat efter finansiella poster	0,2	24,0	19,5	24,9
varav				
jämförelsestörande poster				
Reavinster anl. tillgångar mm	0,0	0,0	0,0	0,0
Exploatering	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat exkl. jämförelsestörande poster	0,2	24,0	0,1	5,5

Nämndernas ramar (mnkr)

	Budget 2024	Budget 2025 (S+MP+C+V) (KD)	Budget 2025
Kommunstyrelse	273,2	329,7 +20%	323,7
Grundskole- och gymnasienämnden	865,1	932,9 +7,8%	937,9
Förskolenämnden	422,4	446,7	450,7
Kultur- och fritidsnämnden	160,0	170,9 +6,8%	171,9
Äldrenämnden	395,1	414,1 +4,8%	416,4
Social- och arbetsmarknadsnämnden	661,6	702,6 +6,2%	694,9
Stadsmiljö- och trafiknämnden	92,3	145,2	140,7
Byggnads- och tillståndsnämnden	16,9	20,4 +21%	20,9
Valnämnden	1,5	0,5	0,5
Överförmyndarnämnden	4,5	4,5	4,5
Kommunfullmäktiges revisorer	2,8	2,9	2,9
Summa	2 894,7	3 170,4	3 165,0

Budgetförändringar i korthet

Sammanfattning ökade intäkter

Minskad kostnad politisk administration (KS)	4 500 000
Återställning av vistelsetider till 2021 års nivå (FN)	5 000 000
Minskad byggtakt (STN)	3 000 000
Effektiviseringar (STN)	2 500 000
Flytt av IT till koncernen (KS)	3 000 000
Minskad volym SAN (SAN)	8 000 000
Färre stadsutvecklingsprojekt (Madendalen, Milot m.m. KS)	2 000 000
Avtal för Träffpunkterna, samutnyttjande med ÖF (ÄN)	2 000 000
Summa	30 000 000
Sammanfattning ökade utgifter	
Mindre barngrupper (FN)	6 000 000
Öppen förskola (FN)	3 000 000
Gratis familjerådgivning (SAN)	300 000
Satsning på skolan (GGN)	5 000 000
Trygghetscentrum i HBC (KS)	2 000 000
Fler väktare och kameror i brottsutsatta områden (KS)	1 500 000
Musikuppträdanden ferielov (ÄN)	300 000
Ökade öppettider på ishallen (KUF)	1 000 000
Sänkta parkeringsavgifter (STN)	1 000 000
Ökade anslag äldre nämnden (ÄN)	4 000 000
Sänkt bygglovstaxa (BN)	500 000
Summa	24 600 000